

УДК 005.6: 005.336.1:624

METHODOLOGICAL BASIS FOR EVALUATING THE QUALITY OF BUSINESS PROCESS MANAGEMENT WITH THE GOAL OF ACHIEVING SUSTAINABLE DEVELOPMENT OBJECTIVES

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ ЯКОСТІ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ З МЕТОЮ ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Glukh V. P. / Глух В. П.

PhD student (postgraduate student) / здобувач PhD (аспірант)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-9875-0057>

Sumy National Agrarian University,

160 Herasya Kondratieva Str., Sumy, 40000

Сумський національний аграрний університет,

Суми, Герасима Кондратьєва, 160, 40000

Анотація. В даному дослідженні розглядаються методичні підходи до оцінки якості управління бізнес-процесами в будівельних компаніях в контексті сталого розвитку. Мета дослідження – розробка методології загальної оцінки якості управління бізнес-процесами в будівельних компаніях в контексті сталого розвитку. В ході наукового дослідження використовувалися загальнонаукові методи пізнання. Результати дослідження вказують на те, що розглянута методика, в першу чергу, зважає на ключові етапи управління бізнес-процесами, включаючи планування, виконання, перевірку та дію. Кожен із цих етапів взаємопов'язаний із фазами життєвого циклу товарної продукції, що включають постачання сировини, виробництво, використання, технічне обслуговування, рециклінг та утилізацію (за потреби, згідно технології). На кожному етапі процесу оцінки доцільно застосовувати спеціальні індикатори визначення рівня впливу відповідного проєкту на навколишнє середовище. Застосування аналітичного ієрархічного процесу та його модифікованих форматів оцінки, зокрема, аналітичного мережевого процесу, сприяє вдосконаленню процесу прийняття управлінських рішень на основі результатів структурованому аналізу взаємозв'язку між критеріями оцінки бізнес-процесів.

Ключові слова: менеджмент корпорацій, методологія, цілі сталого розвитку, управління бізнес-процесами, енергозберігаючі технології.

Abstract. This study examines methodological approaches to assessing the quality of business process management in construction companies in the context of sustainable development. The purpose of the study is to develop a methodology for the overall assessment of the quality of business process management in construction companies in the context of sustainable development. General scientific methods of cognition were used in the course of the scientific research. The results of the study indicate that the methodology under consideration primarily takes into account the key stages of business process management, including planning, execution, verification, and action. Each of these stages is interrelated with the phases of the product life cycle, which include raw material supply, production, use, maintenance, recycling, and disposal (if necessary, according to the technology). At each stage of the assessment process, it is advisable to use special indicators to determine the level of impact of the relevant project on the environment. The use of an analytical hierarchical process and its modified assessment formats, in particular the analytical network process, contributes to the improvement of the management decision-making process based on the results of a structured analysis of the relationship between business process assessment criteria.

Key words: corporate management, methodology, sustainable development goals, business process management, energy-saving technologies.

Вступ.

В сучасних умовах розвитку виробничих галузей національної економіки України, стандарти діяльності в галузях (зокрема, будівельній) відчутно деформовані війною, а тому демонструють недостатню відповідність сучасним потребам та європейським практикам. Необхідність адаптації до європейських стандартів зумовлена потребою врахування не тільки наявних викликів, але й враховувати довгострокові екологічні перспективи, зокрема, зменшення впливу діяльності суб'єктів галузі на навколишнє середовище.

Інтеграція принципів сталого розвитку у відбудову та управління бізнес-процесами щодо відновлення чи модернізації об'єктів нерухомості стала критично необхідною. Вона має передбачати застосування інноваційних технологій, енергоефективних рішень та екологічно безпечних практик діяльності. Саме подібний підхід не тільки сприяє швидшому відновленню, але й гарантує забезпечення стійкості інфраструктури, здатної протистояти викликам часу. Втілення згаданих принципів на практиці є доцільним при управлінні бізнес-процесами будівельних компаній, які мають бути обізнані у прогресивних методиках аналізу та оцінки, з метою оперативного та ефективного реагування на складні умови відбудови України.

Основний текст

До 1992 року людські відносини в економічній сфері спиралися на різні концепції. Однак, під час Міжнародної конференції у Ріо-де-Жанейро було закладено основи досягнення цілей сталого розвитку. Зазначені принципи, було прийнято й Україною, а також, майже двома сотнями країн світу, у відповідь на глобальну багатоаспектну кризу, що охопила демографічні, продовольчі, енергетичні, екологічні, гуманітарні, військові, соціально-економічні та політичні сфери життєдіяльності людини на планеті Земля.

Організацією об'єднаних націй (ООН), з того часу, було започатковане рейтингування країн за рівнем досягнення цілей сталого розвитку. Так, зокрема, в 2023 році, Україна посідала 44 місце із показником 74,8 зі 100 (рис. 1).

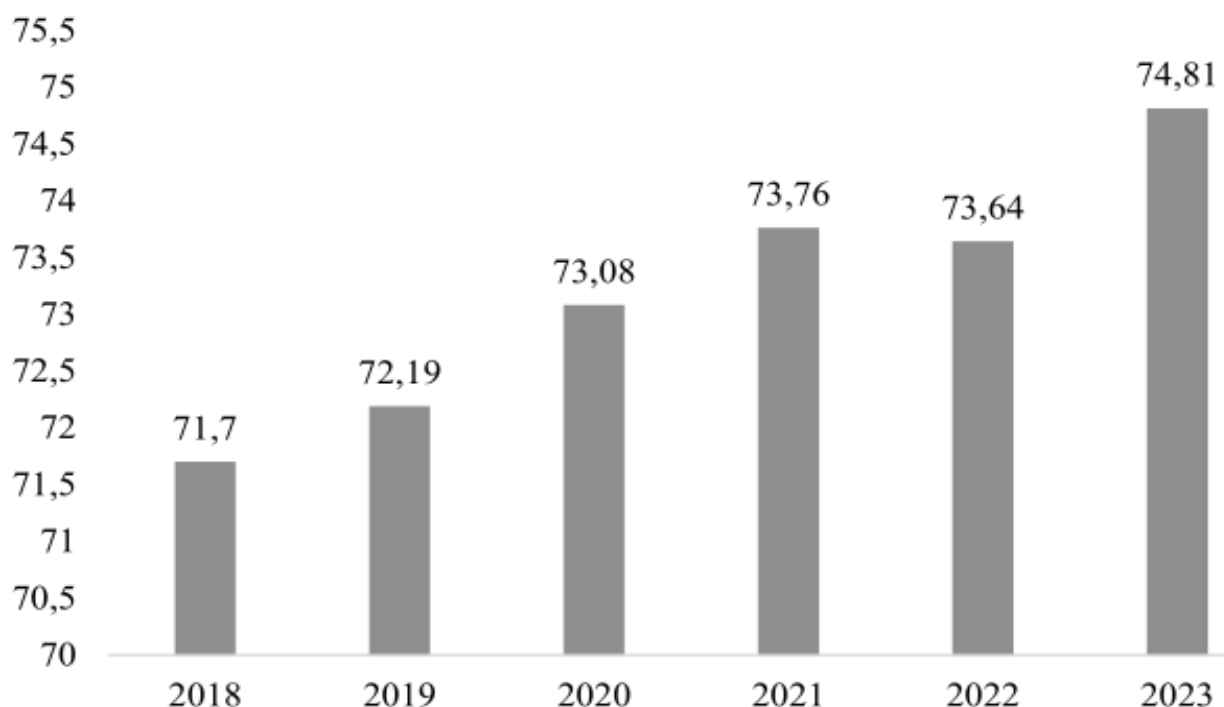

Рисунок 1 – Динаміка зміни показника рейтингового значення України в глобальному рейтингу сталого розвитку ООН

Джерело: [1, 2]

Декларація, прийнята на конференції, визначила основні напрямки для майбутнього розвитку: перехід до менш забруднюючих і більш ефективних технологій, заміна невідновлюваних ресурсів на відновлювані, уповільнення приросту населення та збільшення продуктивності праці, що мало забезпечити підвищення якості життя. Також акцентувалася роль наднаціонального регулювання через ООН та її структури [3].

Ці напрямки поклали основу для розробки методики оцінки управління бізнес-процесами будівельних компаній, в контексті сталого розвитку. Зростаючий інтерес до моніторингу та оцінки прогресу в даній сфері, спонукав до формування економічних, екологічних та соціальних індикаторів.

Значенням індикаторів сталого розвитку для якісного управління бізнес-процесами будівельної сфери діяльності є сприянням у вимірюванні економічної, екологічної та соціальної продуктивності компаній, а також наданні інформації про те, як вони сприяють сталому розвитку [4].

Крім даного підходу, індикатори повинні бути розроблені для відображення

як глобальні, загальні чи локальні рівні аналізу сталого розвитку. Також важливо застосовувати комбінацію кількісних і якісних індикаторів, щоб мати можливість формувати повне та збалансоване уявлення якості сталого розвитку. Зокрема, оцінка управління бізнес-процесами в будівельних компаніях, з урахуванням історичного розвитку та теорії варіабельності, може здійснюватися в декілька етапів, на основі застосування складових циклу Шухарт-Демінга: планування, виконання, перевірка/оцінка та дія [5].

В основу процесного підходу управління бізнес-процесами будівельних проєктів, також покладена теорія життєвого циклу кінцевого продукту (ринково – товару), оскільки на кожному етапі створення цілі та процеси менеджменту різні.

Сталість діяльності зі створення об'єктів, тісно пов'язана з їхніми характеристиками та функціями. Стандарт ISO 21931-1:2022 чітко визначає критерії оцінювання в залежності від видів кінцевої будівельної продукції [6].

Комплексний підхід до аналізу відповідних показників, на кожній стадії процесу створення об'єкту нерухомості, дозволяє, і у порівнянні із іншими компаніями, не лише відстежувати та зменшувати негативний вплив наслідків реалізованих бізнес-процесів на довкілля, але й сприяти підвищенню екологічної ефективності та сталості в усіх аспектах будівництва.

Висновки.

Була розглянута методологія оцінки управління бізнес-процесами в контексті сталого розвитку суб'єктів будівельного бізнесу, що інтегрує етапи управління проєктами, аналіз життєвого циклу товару, а також застосування специфічних індикаторів для оцінювання економічних, соціальних та екологічних аспектів на кожному етапі створення. Використання аналітичного ієрархічного процесу та різноманітності його форматів (зокрема, аналітичний мережевий процес) дозволяє вдосконалити процес прийняття рішень завдяки структурованому аналізу взаємної залежності між критеріями оцінки. Життєвий цикл будівельної продукції встановлює різні фази – від постачання комплектуючих матеріалів до будівництва, використання, технічного

обслуговування та ін. На кожному з таких етапів використовуються спеціальні індикатори оцінки, зокрема, це вимірювання викидів, використання ресурсів, управління відходами, енергетична ефективність, а також цілий ряд інших екологічних показників. Подібні індикатори сприяють об'єктивності оцінки впливу реалізації бізнес-процесів на довкілля та його відповідність принципам сталого розвитку.

Література:

1. Sustainable Development Report. 2024. URL: <https://dashboards.sdgindex.org/rankings>.
2. Пігуль О., Глух В. Методологія оцінки управління будівельними проектами в контексті сталого розвитку. *Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор»*. 2024. № 3(76). С. 267-273. DOI: <https://doi.org/10.32782/business-navigator.76-45>.
3. Пігуль О. В., Сьомушкін В. О. Інтеграція понять сталого розвитку й управління проектами в сучасні моделі житлового будівництва. *Економіка та суспільство*. 2023. № 53. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2685/2600>.
4. Azapagic A. Developing a framework for sustainable development indicators for the mining and minerals industry. *Journal of Cleaner Production*. 2004. № 12. С. 639-662.
5. Shewhart W. Statistical Method from the Viewpoint of Quality Control. N. Y.: Dover Publ., Inc., 1939. 163 p.
6. ISO 21931-1:2022. Sustainability in building construction and civil engineering – Framework for methods of assessment of the environmental, social and economic performance of construction works as a basis for sustainability assessment – Part 1: Buildings. International Organization for Standardization. 2022. URL: <https://www.iso.org/obp/ui/en/#iso:std:iso:21931:-1:ed-2:v1:en>.

Тези відправлено 07.09.2025 р.

© Глух В. П.